

Voorzitter

redenering moeten hanteren om problemen in de toekomst te voorkomen. Het gaat om een slapende regeling, die wij lang niet hebben gehanteerd, als er binnen drie weken een mogelijkheid is om dat bijvoorbeeld bij een begroting aan de orde te stellen. De voorzitter stelt voor om deze regeling te laten herleven als beleidslijn, maar de vragen van mijn partijgenoot Rabbæ aan de minister van Economische Zaken zijn wel goedgekeurd, terwijl wij volgende week de begroting van Economische Zaken bespreken. Ik weet niet of wij hiermee een praktisch probleem van wachtlijsten oplossen of de principiële benadering hebben dat dit binnen drie weken niet meer wordt toegestaan.

De **voorzitter**: Ik heb begrip voor uw interventie. Om het nog schrijnender te maken, uw vragen waren goedgekeurd en worden alsnog van de agenda gehaald vanwege de praktische problematiek. De vragen van de heer Rabbæ komen vandaag wel aan de orde. Ik wilde niet vooruitlopen op de uitkomst van een gesprek daarover in het Presidium en ik zal op zo kort mogelijke termijn een concreet voorstel doen.

Aan de orde is **het mondelinge vragenuur**, overeenkomstig artikel 136 van het Reglement van orde.

Vragen van het lid Janmaat aan de minister-president, over **het indammen van de stroom asielzoekers uit Irak en Afghanistan**.

De heer **Janmaat** (CD): Voorzitter! Het probleem van de asielzoekers blijft actueel en wordt al jaren steeds actueler. De minister-president heeft zich in navolging van andere politici uitgesproken over het indammen van de stroom asielzoekers uit Irak en Afghanistan. Dat zijn op zichzelf zinnige opmerkingen, als wij kijken naar de toenemende armoede in Nederland en naar de tamelijk welvarende opvang van asielzoekers, bijvoorbeeld in hotels. De regering weet overigens dat er steeds meer weerstand komt tegen die opvang. Ik verwijs naar Vlieland, 's-Hertogenbosch en meerdere grote steden.

De vraag is of deze opmerkingen van de minister-president meer zijn dan een losse opmerking in verband met de komende verkiezingen. Bedoelt de minister-president het serieus? De regering heeft wel gezegd dat zij nu een team zal opzetten dat zich bezighoudt met mensensmokkel, maar de regering heeft vorig jaar reeds toegegeven dat bijna 90% van de mensen die ons land binnenkomen, binnenkomen door smokkelorganisaties.

Vandaar de volgende vier vragen aan de minister-president.

1. Waarom wil hij alleen de stroom vanuit Irak en Afghanistan beperken?
2. Denkt de minister-president evenals de heer Bolkestein dat de asielzoekers mogelijk een criminele aard hebben?
3. Welke maatregelen denkt de minister-president op korte termijn te nemen, als hij grenscontroles al uitsluit?
4. Hoe moet die stroom worden ingedamd? Aan welke prioriteiten denkt de minister-president?

Minister **Kok**: Voorzitter! Ik kan snel en kort antwoorden. In de eerste plaats is het vraagstuk van de instroom in Duitsland en Nederland vanuit beide genoemde landen een nieuwe ontwikkeling, die om een urgente beoordeling en beantwoording vraagt. Er is zeker aanleiding om te veronderstellen dat in die stroom binnenkomende asielzoekers factoren schuilgaan die verband houden met georganiseerde smokkel met, soms, een criminele achtergrond. De taskforce die conform het besluit van vorige week vrijdag is ingesteld, zal zich daarop richten.

De beide andere vragen, voorzitter, laten zich beantwoorden met een verwijzing naar een notitie in de vorm van een brief, die door het kabinet waarschijnlijk na de ministerraadsvergadering van aanstaande vrijdag aan de Kamer zal worden aangeboden.

De heer **Janmaat** (CD): Mijnheer de voorzitter! De door de minister-president met zoveel bravoure aangekondigde maatregelen blijken dus totaal geen inhoud te hebben. De marechaussee maakt nu kopieën van reisdocumenten; het heeft acht

jaar geduurd voordat de regering eraan toe was die maatregel te nemen. Gelet daarop mag ik dus aannemen dat de heer Kok een aantal maatregelen voorbereidt die het volgende kabinet, het kabinet-Bolkestein, zal uitvoeren.

Minister **Kok**: Voorzitter! Ik heb geen vraag in deze laatste bijdrage kunnen ontdekken.

Vragen van het lid Rabbæ aan de minister van Economische Zaken, over **diens uitlatingen over een sollicitatieplicht voor oudere werklozen**.

De heer **Rabbæ** (GroenLinks): Voorzitter! De minister van Economische Zaken heeft onlangs, waarschijnlijk met het oog op de vergrijzing van de bevolking en het toenemende beslag op de AOW, geopperd om de sollicitatieplicht voor oudere mensen, namelijk mensen boven 57,5 jaar, te herstellen. Niet lang nadat hij die uitspraak deed, heeft zijn collega van Sociale Zaken deze gedachte afgekraakt. De minister-president heeft gesteld dat hij geen voorstel over deze kwestie heeft gezien. Met andere woorden, ook hij heeft afstand genomen van deze gedachte. Daarna heeft de minister als gevolg van de verwarring over zijn uitspraak gezegd dat hij het asociaal zou vinden om een sollicitatieplicht voor ouderen nu al in te voeren. Hoe staat het eigenlijk met de coördinatie binnen het kabinet over deze kwestie? Als het zo is dat beide collega's afstand hebben genomen van het voorstel, heeft het dan enige kans van slagen? Bestaat de kans dat het later alsnog zal worden overgenomen of moet het worden gerangschikt in de categorie loze kreten in verkiezingstijd?

Voorzitter! De minister heeft dus gezegd dat het asociaal zou zijn om zijn voorstel onder de huidige omstandigheden in te voeren. Dat lijkt mij een redelijke gedachte.

Mijn vragen aan hem zijn de volgende.

1. Onder welke andere omstandigheden acht hij het wel sociaal om een sollicitatieplicht voor ouderen in te voeren?

De heer Rabbae (GroenLinks)

2. Verder valt te constateren dat werkgevers liever jongeren dan ouderen in dienst nemen. Hoe groot acht de minister dan de kans dat zijn gedachte door het kabinet afgedwongen kan worden?

3. Moeten wij bouwvakkers die door de jaren heen helaas versleten zijn, verplichten om te gaan solliciteren? Dat is toch niet sociaal te noemen?

4. De minister heeft ook gesproken over demotie, namelijk het verlagen van het salaris van ouderen, omdat zij minder productief zouden zijn. Is dit een aanmoedigingsbeleid? Wij weten toch uit onderzoek dat oudere mensen best in staat zijn om flexibel mee te gaan met de huidige techniek en even productief als jongeren te blijven.

Minister **Wijers**: Voorzitter! Naar aanleiding van een bericht in de Volkskrant is inderdaad het beeld ontstaan dat ik de sollicitatievrijstelling voor ouderen op korte termijn ongedaan zou willen maken. Dat is een volstrekt onjuist beeld. Ik heb dit nooit beweerd, dus er is ook geen sprake van een probleem van coördinatie in het kabinetsbeleid. Er is alleen sprake van onzorgvuldige berichtgeving.

Wat is er nu wel gebeurd? In de presentatie van de concurrentietoets

heb ik gesproken over ouderenparticipatie, een zorgwekkend aspect in het hele beeld van onze economische en sociale prestaties. In de toets wordt geconstateerd dat de participatie van ouderen in ons land laag is en ik heb gezegd dat wij daar wat aan moeten doen, vooral omdat Nederland in sterke mate te maken krijgt met "grijze druk". Ik ben niet de enige die dit zegt. Het hele kabinet zegt dit, waarbij ik verwijs naar andere nota's die zijn uitgebracht.

Om ouderenparticipatie te verhogen, is een cultuuromslag nodig. Daar zijn wij in deze kabinetsperiode, samen met organisaties van werknemers en werkgevers, hard mee bezig. Het betekent echt een grote omslag, omdat wij het in de jaren tachtig, met het oog op de grote werkloosheid van toen, het beste vonden om ouderen versneld te laten uittreden, waardoor jongeren eerder aan de bak zouden kunnen komen. Tot 1994 mochten ouderen ook nog met voorrang worden ontslagen, op grond van de zgn. ouderenrichtlijn. In deze kabinetsperiode zijn wij bezig om de kansen voor ouderen te vergroten, door bewustwording – zoals een verbod op leeftijdsdiscriminatie – en vooral door te investeren in levenslang leren. In de genoemde concurrentietoets is namelijk ook geconstateerd dat Nederland te weinig investeert in

zijn werknemers. Daarom komt nu ook een faciliteit voor investeringen in werknemers aan de orde.

Wij groeien, als het aan het kabinet ligt, naar een samenleving waarin ouderen, als zij dat willen, langer kunnen participeren. De uitkomst van dit proces zal zijn dat het uiteindelijk vanzelfsprekend is dat ouderen aan dezelfde regels onderhevig zijn als jongeren, maar wij hebben het dan wel over de volgende generatie. Ik heb dat laatste nadrukkelijk op de persconferentie gezegd en dat is ook uitgezonden door het NOS-journaal. Op dit moment kan immers niet van ouderen worden verwacht dat zij solliciteren, want zij hebben nu simpelweg te weinig kansen, enerzijds vanwege arbeidsmarkt-omstandigheden, anderzijds omdat er te weinig in ze geïnvesteerd is. Het is mijns inziens een te verdedigen ideaal dat ouderen die daartoe in staat zijn, evenveel kansen op de arbeidsmarkt hebben als jongeren en dan ook dezelfde plichten hebben. Het gaat dus niet over bouwvakkers die versleten zijn, want die horen in de WAO en daar geldt geen sollicitatieplicht.

Wat het thema van demotie betreft, kun je je op zichzelf voorstellen dat oudere werknemers die wat minder hard zouden willen werken, in een andere rol in de organisatie, die wat minder tijd kost, een heel belangrijke bijdrage kunnen leveren. Dat is altijd beter dan dat ze langs de kant staan.

Dit is wat ik heb gezegd, voorzitter, niets anders. Er is dus ook geen sprake van dat ik eerdere uitspraken zou hebben herroepen. Ik heb geprobeerd een beeld dat ten onrechte door berichtgeving in een van de kranten is verschenen, weer recht te zetten. Ik heb dat ook in de Volkskrant van vrijdag, als correctie op de berichtgeving in de krant van woensdag, nadrukkelijk aangegeven.

De heer **Rabbae** (GroenLinks): Voorzitter! Ik dank de minister voor zijn reactie. Hij wijt de ontstane verwarring aan onzorgvuldige berichtgeving, maar ik constateer dat op grond van die berichtgeving zijn collega Melkert van Sociale Zaken en Werkgelegenheid zeer hard heeft gereageerd in zijn richting. Mijn vraag is dan hoe dat komt. Kan hij dat uitleggen?

Rabbae

Dit kabinet kijkt graag in de toekomst. De minister zegt dat zijn voorstellen niet nu zouden moeten worden ingevoerd, maar pas straks. Kan hij dan meer precies aangeven in welke periode die voorstellen in de praktijk handen en voeten zouden kunnen krijgen?

De VVD heeft in haar verkiezingsprogramma voorgesteld om de uitkeringsduur van de WW terug te brengen van vijf naar drie jaar. Achterliggende gedachte daarbij is dat ouderen dan minder zouden meewerken aan hun ontslag. Is de minister het eens met dit voorstel van de VVD?

Minister **Wijers**: Voorzitter! Als ik als minister zou worden geconfronteerd met de stellige berichtgeving van een journalist, dat een andere minister iets zou zeggen waarmee ik het niet eens zou zijn, dan zou ik gewoon zeggen dat ik het daarmee niet eens was. Het is een typisch gezelschapsspelletje waarover wij het hebben. Eerst wordt een bepaald aspect van een uitspraak van de minister uit zijn context gehaald en daarmee wordt nieuws gemaakt. Vervolgens wordt een andere minister gevraagd daarop te reageren. Dat geeft weer een kolom. Als de minister zegt dat hij dat niet heeft gezegd, dan heb je weer een kolom. Zo vullen wij geleidelijk aan de kolommen van de pluriforme pers, maar het heeft weinig te maken met verschillen van mening binnen het kabinet.

Is er in de toekomst sprake van een situatie waarin ouderen weer in een arbeidsmarktsituatie zijn die vergelijkbaar is met die voor jongeren? Wat mij betreft liever vandaag dan morgen. Ik denk dat de realiteit gebiedt te zeggen dat wij dus echt een cultuurslag te maken hebben. Wij hebben het dan eerder over tien jaar dan over twee jaar.

Voorzitter! Ik ben minister van Economische Zaken. Ik ben geen politiek commentator die commentaar geeft op verkiezingsprogramma's van politieke partijen.

De heer **Marijnissen** (SP): Voorzitter! Ik ben geroerd door de minister van Economische Zaken, als het gaat om zijn bezorgdheid over het aan het

werk krijgen of houden van mensen die ouder zijn dan 57,5 jaar. Wat is het commentaar van de minister op de berichten en de rapporten die aangeven dat mensen steeds vaker op juist hun leeftijd worden gediscrimineerd? Als gevolg van de privatisering van de Ziektewet en de marktwerking in de WAO hebben werkgevers, bazen, er steeds meer belang bij om juist mensen die ouder zijn niet in dienst te nemen. Hoe kijkt deze minister aan tegen dit beleid van zijn collega van Sociale Zaken?

Minister **Wijers**: Voorzitter! Het beleid van mijn collega van Sociale Zaken is erop gericht ouderen zonder discriminatie zoveel mogelijk te laten participeren in deze samenleving. Ik herken de uitspraak van de heer Marijnissen niet. Voorzover werkgevers discrimineren op de arbeidsmarkt in de kansen van ouderen en daarin niet investeren, vind ik dat kortetermijnbeleid. Zij krijgen daarvan spijt, want in de toekomst zullen zij die mensen absoluut nodig hebben. Dat is ook de reden dat het kabinet het thema employability al hoog op de agenda heeft gezet. Het is allerlei stimulanzen aan het bedenken om de scholing van oudere werknemers te stimuleren.

Vragen van het lid B.M. de Vries aan de staatssecretaris van Financiën, over **de uitvoering van de voorstellen van de commissie-Witteveen betreffende fiscale behandeling van pensioenen.**

Mevrouw **B.M. de Vries** (VVD): Voorzitter! Ik wil een aantal vragen stellen over de fiscale behandeling van pensioenen. Er treedt op dit moment in de pensioenpraktijk een ernstige stagnatie op omdat de voorstellen die ooit zijn gedaan in het rapport-Witteveen niet worden verankerd in de wet. Reeds op 1 september 1995 is het rapport aan de Kamer aangeboden. Toen heeft de staatssecretaris – zoals wij van hem gewend zijn – daarop heel slagvaardig gereageerd. Hij zou hiermee aan de slag gaan. Maar hoe staat het met die slagvaardigheid? Wij zijn inmiddels twee jaar verder. Wanneer komt die verankering?

Het blijkt dat belastingeenheden bij gebreke van adequate regelgeving geen eenduidig beleid voeren. Dit is iets wat deze staatssecretaris zorgen moet baren. Baart hem dat ook zorgen? Het kan niet zo zijn dat diverse belastinginspecteurs diverse beslissingen nemen. Is het de staatssecretaris bekend dat belastingeenheden verschillende beslissingen nemen inzake variabele pensioenuitkeringen? Ik heb het dan over de verhouding 100:75. Het blijkt dat de belastingeenheden in Den Bosch en Hilversum anticiperen op het rapport-Witteveen en de eenheden in Middelburg en Rijswijk niet. Hoe kan dat? Wat is het beleid? Ook inspecteurs vragen om duidelijkheid. De staatssecretaris van Financiën is degene die die moet geven. Klopt het dat een heleboel inspecteurs ook geen beslissingen meer durven nemen, omdat ze niet weten wat er met het rapport-Witteveen zal worden gedaan? En kan de staatssecretaris aangeven of inspecteurs überhaupt mogen anticiperen op de voorstellen in dat rapport? En zo zij dat niet mogen, wat zal er dan worden gedaan met de gevallen waarin dat wel gebeurd is? En wat wordt er dan gedaan met de bedrijven waaraan toezeggingen zijn gedaan? Hoe moet er worden omgegaan met de pensioenopbouw voor de directeur-groootaandeelhouder? Is die opbouw 2% of 2,33%? Mogen inspecteurs daarbij wél anticiperen op het voorstel van 2%, is dat soms op dit moment reeds "maatschappelijk aanvaard"?

Voorzitter! Er is onduidelijkheid over de inkoop van dienstjaren. Komt er nog een tabel voor het bepalen van een toelaatbare beschikbare premie, waar men in de praktijk enorm om verlegen zit? Deze kwestie leeft ontzettend bij bedrijven, bij werkgevers en werknemers. De mensen in het land willen zekerheid; kan de staatssecretaris aangeven wanneer hij zijn wetsvoorstel zal indienen? In zijn brief aan de Kamer van 2 oktober inzake spoedeisende gevallen geeft hij aan dat het wetsvoorstel in week 44 zal komen. Kan hij deze toezegging gestand doen?

Staatssecretaris **Vermeend**: Voorzitter! Mevrouw De Vries merkt terecht op dat het rapport al in 1995